

**Становище относно проект на Закон за изменение
и допълнение на Закона за бюджета
на НЗОК за 2022г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	2
Разходи за здравеопазване	2
Анализ на приходите по ЗИДЗБНЗОК.....	3
Анализ на разходите по ЗИДЗБНЗОК	6
Заключение	9

Въведение

Проектът на Закона за изменение и допълнение на Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса е част от Консолидираната фискална програма на Република България, поради което Фискалният съвет предоставя становище по него. Съгласно Закона за фискалния съвет и автоматичните корективни механизми, Фискалният съвет на България наблюдава спазването на числовите фискални правила и изготвя мотивирани становища и препоръки по проектите на закони и други стратегически документи, относими към спазването на числовите фискални правила.

Разходи за здравеопазване

С приетия през м. март Закон за бюджета на НЗОК за 2022г. разходите за функция здравеопазване през 2022г. се увеличиха и достигнаха 6 050 749,9 хил. лв. или 4 % от прогнозируемия БВП за 2022г.

Увеличението подчертава приоритетността на това направление в публичните разходи. Планирането на по-високи разходи следва да е обвързано с предоставяне на по-добро качество на публичните услуги, което обаче не винаги се постига.

От гледна точка на финансова обезпеченост секторът разполага с ресурси, но оптимизацията при разходването им е задължителна за постигането на по-добри резултати.

С настоящия проект на ЗИДЗНЗОК се предлагат конкретни стъпки за оптимизация на разходите в здравната система по линия на реализираните икономии в резултат на отменената на 1.04.2022г. епидемиологична обстановка. От заложения трансфер от централния бюджет в размер на 118 500 хил.лв., предназначен за изплащане на допълнителни трудови възнаграждения на изпълнителите на болнична медицинска помощ, се предвижда реализиране на икономия на стойност 46 245 хил.лв. поради отменената извънредната епидемиологична обстановка.

В същото време, поради допълнителни постъпления от здравноосигурителни вноски в следствие на очаквания ръст в размера на пенсиите за лицата, упражнили правото си на пенсия, проектът на ЗИД предвижда ръст на здравноосигурителните приходи. Предвиденият трансфер за здравно осигуряване е в размер на 111 800 хил. лв. На тази основа, предложеното преразпределение в разходната част на бюджета също е представено в светлината на належачи оптимизационни промени.

Изменението в ред „Разходи и трансфери - всичко“ по проекта на ЗИДЗБНЗОК е в размер на 65 555 хил. лв., толкова колкото е нетното увеличение на „Приходи и трансфери – всичко“. По този начин се постига балансирано салдо. Общо разходите и трансферите достигат до 6 116 304 900 лв. т.е. ръст от 1,08% спрямо ЗБНЗОК 2022г.

Анализ на приходите по ЗИДЗБНЗОК

Размерът на заложените „Приходи и трансфери - всичко“ по проекта на ЗИДЗБНЗОК е 6 116 304,9 хил. лв. Той включва увеличение в размер на 65 555 хил. лв. (1,08%) спрямо Закона за бюджета на НЗОК за 2022 г. (табл. 1)

Табл. 1 Проект на ЗИДЗБНЗОК 2022 г.

№ по ред	ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБНЗОК 2022г.	Изменение	ЗИДЗБНЗОК 2022г.
1	2	3	4	5
I.	ПРИХОДИ И ТРАНСФЕРИ - ВСИЧКО	6 050 749 900	65 555 000	6 116 304 900
1.	Здравноосигурителни приходи	5 802 517 100	111 800 000	5 914 317 100
1.1.	Здравноосигурителни вноски	3 759 192 600		3 759 192 600
1.2.	Трансфери за здравно осигуряване	2 043 324 500	111 800 000	2 155 124 500
2.	Неданъчни приходи	23 162 200		23 162 200
3.	Получени трансфери от МЗ	106 570 600		106 570 600
4.	Трансфери от централния бюджет по чл. 5	118 500 000	-46 245 000	72 255 000
II.	РАЗХОДИ И ТРАНСФЕРИ - ВСИЧКО	6 050 749 900	65 555 000	6 116 304 900
1.	РАЗХОДИ	6 050 749 900	65 555 000	6 116 304 900
1.1.	Текущи разходи	5 871 674 400	62 201 000	5 933 875 400
1.1.1.	Разходи за персонал	56 223 700	4 000 000	60 223 700
1.1.2.	Издръжка на административните дейности	30 610 000	2 300 000	32 910 000
1.1.3.	Здравноосигурителни плащания	5 678 270 100	55 901 000	5 734 171 100
1.1.3.1.	Първична извънболнична мед. помощ	363 710 900		363 710 900
1.1.3.2.	Специализирана извънболнична мед. помощ	380 229 000		380 229 000
1.1.3.3.	Дентална помощ	239 709 800		239 709 800
1.1.3.4.	Медико-диагностична дейност	207 286 000		207 286 000

1.1.3.5.	Здравноосигурителни плащания за лекарствени продукти, мед. изделия и диетични храни за специални мед. цели за домашно лечение на територията на страната, за лекарствени продукти за лечение на злокачествени заболявания и лекарствени продукти при животозастрашаващи кръвоизливи и спешни оперативни и инвазивни интервенции при пациенти с вродени коагулопатии, включени в пакета здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК.	1 510 452 800		1 510 452 800
1.1.3.6.	Мед. изделия, прилагани в болничната мед. помощ, които НЗОК заплаща извън стойността на оказваните мед. услуги	115 982 000		115 982 000
1.1.3.7.	Здравноосигурителни плащания за болнична мед. помощ и плащания с трансфер от централния бюджет по чл. 5	2 750 899 600	45 901 000	2 796 800 600
1.1.3.7.1	в т.ч. за здравноосигурителни плащания за болнична мед. помощ	2 632 399 600	92 146 000	2 724 545 600
1.1.3.7.2	в т.ч. за плащания с трансфер от централния бюджет по чл. 5	118 500 000	-46 245 000	72 255 000
1.1.3.8.	други здравноосигурителни плащания	110 000 000	10 000 000	120 000 000
1.1.3.8.1.	в т.ч. за мед. помощ, оказана в съответствие с правилата за координация на системите за соц. сигурност, както и за поставяне на ваксини срещу COVID-19 за здравноосигурени лица	110 000 000	10 000 000	120 000 000
1.1.4.	Плащания от трансфери от МЗ по ал. 1, ред 3	106 570 600		106 570 600
1.2.	Придобиване на нефинансови активи	5 000 000		5 000 000
1.3.	Резерв, вкл. за непредвидени и неотложни разходи	174 075 500	3 354 000	177 429 500
III.	Дефицит/Излишък	0	0	0

Източник: ФС, по данни на НЗОК

Предвиденият ръст на „Здравноосигурителни приходи“ е в общ размер на 111 800 хил.лв. от трансфери за здравно осигуряване (табл. 1). При планирането му проектът на ЗИД стъпва върху следните индикативни разчети: ръст на разходите за пенсии – 1 386 500 хил. лв. по бюджета на ДОО и ръст на разходите за пенсии - 15 100 хил. лв. по бюджета на УПФ, съгласно указанията на МФ.

Фискалният съвет констатира обвързаността на подготовения ЗИДЗБНЗОК с предвижданото нарастване на приходите от здравноосигурителни вноски за лицата, упражнили правото си на пенсия, в резултата на очаквания ръст в размера на получаваните от тях пенсии. Проектът на ЗИДЗБНЗОК стъпва върху индикативни разчети, съгласно предоставените указанията от Министерство на финансите.

С настоящия ЗИД на ЗБНЗОК в приходната част на бюджета се намалява трансфера от централния бюджет по чл. 5 - от 118 500 хил. лв. на 72 255 хил. лв. Този трансфер беше предвиден в приетия през м. март ЗБНЗОК за 2022г. с цел осигуряване изплащането на допълнителни месечни трудови възнаграждения за изпълнителите на болнична медицинска помощ за период от шест месеца в условията на извънредна епидемиологична обстановка, както следва:

- на лекари – в брутен размер 600 лв.
- на магистър фармацевти, работещи в аптека по чл. 222, ал. 4, т. 1, 2 и 3 от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина – в брутен размер 600 лв.
- за специалисти от професионално направление „Здравни грижи“ – в брутен размер 360 лв.
- за помощник-фармацевти, работещи в аптека по чл. 222, ал. 4, т. 1 и 2 от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина – в брутен размер 360 лв.
- за санитарии – в брутен размер 120 лв.
- допълнителните трудови възнаграждения по този ред не се изплащат на лекари и магистър фармацевти, чиято брутна работна заплата надвишава 5 000 лв. месечно.

С отмяната на извънредната епидемиологична обстановка, считано от 1.04.2022г., е налице отпадане на основанието за изплащането на тези допълнителни възнаграждения, в следствие на което е налице икономия в размер на 46 245 хил.лв.

Фискалният съвет констатира, че е налице икономия на средства в размер на 46 245 000 лв. в резултат на отмяната на извънредната

епидемиологична обстановка, съответно отпадането на необходимостта от изплащане на допълнителни възнаграждения. Това означава, че до отмяната на извънредната епидемиологична обстановка на 1.04.2022г., за допълнителни възнаграждения от централния бюджет са изразходвани 72 255 000 лв. (60% от предвидения трансфер от 118 500 хил.лв.). В своето Становище по законопроекта на НЗОК за 2022г. Фискалният съвет изрази своите резерви както по отношение на критериите за отпускане на допълнителните трудови възнаграждения, така и по отношение на широкия кръг от лица, имащи право да ги получават. Видно е, че мярката е акумулирала огромни бюджетни разходи.

Анализ на разходите по ЗИДЗБНЗОК

Общият размер на заложените „Разходи и трансфери - всичко“ по проекта на ЗИДЗБНЗОК е 6 116 304,9 хил. лв. Той включва увеличение в размер на 65 555 хил. лв. (1,08%) спрямо Закона за бюджета на НЗОК за 2022 г. (табл. 1)

Предлаганото преразпределение в разходната част на настоящия ЗИДЗБНЗОК включва:

1. В Текущи разходи – средства в размер на 62 201 000 лв., предвидени за:

1.1. разходи за персонал – 4 000 хил.лв. (заплати и осигуровки за сметка на работодателя) за 100 щатни бройки, за периода 7.07-31.12.2022г., във връзка със сформирането на нов административен капацитет в Централното управление на НЗОК и районните здравноосигурителни каси, за администриране на процеси, свързани с договаряне, отпускане, заплащане, предоставяне и контрол на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хора с увреждания (ПСПСМИ)

Съгласно приложените мотиви към законопроекта посочената бройка е формирана съобразно спецификата и обема на новите дейности, включващи:

- сключването на индивидуални договори с лицата, осъществяващи дейностите по предоставяне и ремонт на ПСПСМИ за хора с увреждания;
- обработване на постъпилите заявления за отпускане на ПСПСМИ и съответната придружаваща документация;
- разглеждане на заявленията от новосформирани експертни комисии в РЗОК и ЦУ на НЗОК;
- уведомяване на лицата относно подадените заявления;

- проследяване и контрол на процеса по предоставяне и ремонт на ПСПСМИ;
- обработване на отчетни документи за предоставяни и ремонтирани ПСПСМИ;
- заплащане на медицински изделия, помощни търговци, предоставящи ПСПСМИ.

1.2 Издръжка на административни дейности – 2 300 000 лв., включваща ресурсите за издръжка на административните дейности на процесите, свързани с договаряне, отпускане, заплащане и контрол на ПСПСМИ за хора с увреждания:

- надграждане на информационните системи на НЗОК – автоматизиране на процеса по отпускане, отчитане, контрол и заплащане на ПСПСМИ;
- извършване на ремонтни дейности за осигуряване на достъпност на сградите на ЦУ на НЗОК и РЗОК за хора с увреждания;
- осигуряване на материално-техническа база за обезпечаване извършването на гореописаните дейности и работата с хората с увреждания.

Съгласно мотивите на законопроекта, в издръжката се включват още:

- необходимите допълнителни средства до края на 2022г. за електронните системи за сигурност във всички обекти на Централното управление на НЗОК и 28 РЗОК;
- системна експертна помощ за информационно-техническа инфраструктура на НЗОК, гарантираща спазването на препоръките, дадени от компетентните органи за обезпечаване сигурността на информацията, както и на услугите, необходими за функционирането на дейността на НЗОК;
- заплащане на дължими суми по действащи договори, реализиране на нови проекти – изграждане на резервен център за данни за нуждите на основните системи на НЗОК, осигуряване на електронен обмен на социално-осигурителната информация между Република България и ЕС чрез софтуер.
- заплащане до края на 2022г. на съдебните разноски по постъпили изпълнителни иски в НЗОК, както и лихвите върху главниците по постъпилите изпълнителни листове, свързани с „надлимитна дейност“ в периода 2016 – 2019г. на лечебни заведения за болнична помощ.

Фискалният съвет констатира изключително широкия обхват от дейности, които се предвиждат да бъдат реализирани посредством извършеното преразпределение на разходи в „Издръжка на административни дейности“. Фискалният съвет подкрепя предложеното преразпределение с оглед необходимостта и полезността от сформирването на нов административен капацитет в помощ на хората с увреждания, при наличие на точни разчети и анализи, свързани с икономическа ефективност и ефикасност на внедряваните процеси.

1.3 здравноосигурителни плащания - общо 55 901 хил.лв., от които:

- здравноосигурителни плащания за болнична медицинска помощ и плащания с трансфер от централния бюджет по чл. 5 – нетно увеличение от 45 901 хил.лв.
- други здравноосигурителни плащания за медицинска помощ, оказана в съответствие с правилата за координация на системите за социална сигурност, както и за поставяне на ваксини срещу COVID-19 за здравноосигурени лица – 10 000 хил.лв. за осигуряване на средства за заплащане на постъпилите през 2021г. искове от други държави-членки на ЕС за лечение на български осигурени лица по реда на правилата за координация на системите за социална сигурност на ЕС.

2. Резерв в размер на 3 354 хил.лв., заделен съгласно чл. 26, ал.1, т.1 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО)

Фискалният съвет подкрепя горепосоченото разпределение в разходната част, осигуряващо съответствие с правилата за координация на системите за социална сигурност в ЕС при спазване на поетите ангажименти.

Заклучение

Проектът на ЗИД на бюджета на НЗОК за 2022 г. предвижда увеличение на здравноосигурителните приходи в резултат на очакваните постъпления от здравноосигурителни вноски, отразяващи ръста в размера на пенсиите за лицата, упражнили правото си на пенсия.

В резултата на допълнителните постъпления, в разходната част на бюджета се предприемат преразпределения в текущите разходи и издръжка на административната дейност, които се мотивират с очаквани полезни и крайно необходими ефекти, най-важните от които са насочени към хората в неравностойно положение.

Предвидените разходи за издръжка на административната дейност включват и допълнителен кръг от дейности, сред които електронни системи за сигурност във всички обекти на Централното управление на НЗОК и 28 РЗОК и автоматизиране на процесите, което е предпоставка за модернизиране на системата и поддържането на нейната стабилност и сигурност.

С проекта на ЗИД на бюджета на НЗОК за 2022г. е реализирана икономия в размер на 46 245 000 лв. от трансфера от централния бюджет, в резултат на отпаднала необходимост за изплащане на допълнителни трудови възнаграждения поради отмяната на извънредната епидемиологична обстановка.

Направеният анализ дава основание на ФС да съгласува проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за бюджета на НЗОК за 2022г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ФИСКАЛНИЯ СЪВЕТ:

ПРОФ. Д-Р БОРИС ГРОЗДАНОВ